Utbildningsutskottets betänkande 1987/88:14

om anslag till grundskolor, m.m.
(prop. 1987/88:100, bil. 10 delvis)

UbU
1987/88:14

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1987/88:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkterna B 12. Bidrag till driften av grundskolor m.m., B 13. Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m., B 14. Sameskolor, B 15. Specialskolan m.m.: Utbildningskostnader, B 16. Specialskolan m.m.: Utrustning m.m., B 17. Bidrag till driften av särskolor m.m. och B 18. Kostnader för viss personal vid statliga realskolor jämte motioner.

1. Bidrag till driften av grundskolor m.m.

Regeringen har under punkt B 12 (s. 101—114) föreslagit

1. att riksdagen antar ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100),

2. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om inrättande av självständiga högstadieskolor i vissa fall,

3. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om statsbidrag till fristående skolor,

4. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om resurser för bl.a. planering av skolans dataundervisning,

5. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om försöksverksamhet och utvecklingsinsatser för dataundervisningen i skolan,

6. att riksdagen till Bidrag till driften av grundskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 005 400 000 kr.

Det i propositionen framlagda lagförslaget är fogat som *bilaga* till detta betänkande.

Motionerna

1987/88:Ub205 av Ulla Tillander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att statsbidrag skall utgå till Bladins skola.

1987/88:Ub215 av förste vice talman Ingegerd Troedsson m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till nya statsbidragsbestäm-

melser till kristna och andra fristående grundskolor och gymnasieskolor utifrån principen om att stöd skall utgå på samma sätt som stöd utgår till skolor i offentlig regi.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:So209.

1987/88:Ub220 av Per Olof Håkansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag till ändring av skolförordningen i vad gäller utvisning av elev från lärorummet.

1987/88:Ub230 av Alf Svensson (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

5. att riksdagen utöver regeringens förslag anslår 130 milj.kr. i syfte att minska klassernas storlek samt ge bidrag till drift av små skolenheter.

1987/88:Ub231 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till nytt statsbidragssystem för fristående grundskolor och gymnasieskolor utifrån principen om ett lika stöd som det som gäller för det allmänna skolväsendet.

1987/88:Ub238 av Olle Aulin och Rune Rydén (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att statsbidrag skall utgå till Bladins skola i Malmö i enlighet med vad i motionen anförts.

1987/88:Ub242 av Charlotte Branting och Barbro Sandberg (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anställning av lärare.

1987/88:Ub244 av Margareta Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vid bedömningen om en skola skall ha rätt att ge allmän skolplikt så skall huvudmannens syften med skolan också ligga till grund för prövningen.

1987/88:Ub246 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag till nya statsbidragsbestämmelser till de fristående skolorna enligt de riktlinjer som presenterats i motionen,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortbildningsstöd till lärare vid fristående skolor med statsbidrag,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samarbete mellan lärarhögskolorna och de fristående skolorna,

17. att riksdagen beslutar att statsbidragsbestämmelserna skall vara så utformade att det skall vara möjligt för kommun som så önskar att utnyttja del av förstärkningsresursen till att minska klasserna i mellan- och högstadiet ned till 25 elever.

1987/88:Ub267 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

5. att riksdagen till särskilt stöd till skolor i glesbygd för budgetåret 1988/89 anslår 25 milj.kr.

1987/88:Ub278 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

2. att riksdagen under anslaget B 12. Bidrag till driften av grundskolor m.m. anslår 70 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit att fördelas under punkt 1. Bas- och förstärkningsresurser,

4. att riksdagen beslutar att avskaffa bidraget till den samlade skoldagen och därmed under anslaget B 12 anslår 25 milj.kr. mindre än vad regeringen har föreslagit.

1987/88:Ub293 av Björn Samuelson och Bo Hammar (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om s.k. fristående skolor.

1987/88:Ub300 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om elevers och föräldrars rätt till val av skola,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till nya bidragsbestämmelser för fristående skolor i enlighet med vad som anges i motionen, varvid kostnaderna för en elev i det allmänna skolväsendet skall vara riktmärke för bidragens storlek,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förenklat prövningsförfarande för bidrag till fristående skolor,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skolstyrelse även i fortsättningen skall fatta beslut om godkännande av fristående skola för skolpliktens fullgörande.

1987/88:Ub302 av Rosa Östh och Kersti Johansson (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett utökat antal veckotimmar i hemkunskap i grundskolan.

1987/88:Ub305 av Stina Gustavsson m.fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om översyn av läroplanen i vad gäller antalet hemkunskapstimmar i grundskolan.

1987/88:Ub307 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

3. att riksdagen till Skolöverstyrelsens förfogande för inköp av datorutrustning till grundskolor och gymnasieskolor med integrerade handikappade elever för budgetåret 1988/89 anslår 3 000 000 kr.

1987/88:Ub316 av Göthe Knutson (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag i enlighet med statsrådet Göranssons önskan om ändring av benämningen grundskola till folkskola och att yrkestiteln folkskollärare återinförs.

1987/88:Ub319 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samma regler för statsbidrag till fristående skolor på alla nivåer.

1987/88:Ub325 av Alexander Chrisopoulos och Björn Samuelson (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att hemspråksundervisning skall bedrivas inom skolans ordinarie timplan,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag innebärande obligatorisk hemspråksundervisning i ungdomsskolan, med möjlighet till dispens.

1987/88:Ub329 av Marianne Carlström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ämnet hemkunskap.

1987/88:Ub341 av Per Arne Aglert och Barbro Sandberg (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utvärdering av hemspråksundervisningen i grund- och gymnasieskolan samt att riksdagen, tills denna utvärdering genomförts, ej beslutar om förändringar av denna undervisning.

1987/88:Ub361 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

9. att riksdagen beslutar att det särskilda basresursmedeltalet för mellanstadiet avskaffas,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skolans resurser och angelägna kvalitetsförstärkningar,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hemspråksundervisning,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsbidrag till fristående skolor,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett temporärt stöd till fristående skolor,

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vidgad timram för ämnet hemkunskap.

1987/88:Ub386 av Hans Göran Franck m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hemspråksundervisningen i grundskolan.

1987/88:Ub801 av Olof Johansson m.fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade resurser till grundskolan.

1987/88:Ub816 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

12. att riksdagen beslutar att från det av regeringen föreslagna anslaget B 11. Särskilda insatser inom skolområdet till anslaget B 12. Bidrag till driften av grundskolor m.m. överföra 290 000 000 kr. till den undervisningsbundna delen av förstärkningsresursen (delvis),

15. att riksdagen beslutar att 120 milj.kr. av de till förstärkningsresursen överförda medlen skall avse insatser på grundskolans mellanstadium,

16. att riksdagen avslår förslaget att under anslaget B 12 anvisa 25 milj.kr. avseende utvecklingsarbete rörande den icke timplanebundna delen av skoldagen,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hemspråksundervisningen,

18. att riksdagen under anslaget B 12 till hemspråksundervisning för budgetåret 1988/89 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 40 000 000 kr. sänkt anslag,

19. att riksdagen till B 12. Bidrag till driften av grundskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 230 400 000 kr.

Utskottet

Högstadieundervisning i glesbygd

När en glesbygdskommun vill nyinrätta en högstadieskola med mindre än tre paralleller skall enligt 1982 års riksdagsbeslut systemet med s.k. filialhögstadium tillämpas. Resurstilldelning sker i sådana fall gemensamt till huvudskola och filialskola. Skälen till denna förhållandevis restriktiva inställning till nyinrättande är att de statliga kostnaderna blir högre vid nyetablering av en högstadieskola med mindre än tre paralleller jämfört med om systemet med filialhögstadium används.

Av budgetpropositionen framgår att det från flera kommuner har framförts önskemål att få etablera små högstadieskolor. Enligt föredragande statsrådets mening är det angeläget att tillgodose detta krav. Från regionalpolitisk synpunkt är det viktigt att kunna erbjuda också högstadieundervisning inom rimligt avstånd i en bygd.

Statsrådet föreslår att nu gällande krav på minst tre paralleller vid nyetablering av små högstadieskolor i glesbygd slopas. Regeringen bör få medge inrättande av självständiga högstadieskolor i sådana fall där avståndet mellan huvudskola och filialskola är så stort att det är svårt att sambruka delar av resurserna. I propositionen begärs riksdagens godkännande av vad som föreslagits om inrättande av högstadieskolor.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner förslaget.

Vissa resursfrågor

Riksdagen har i början av 1980-talet lagt fast en norm för *medeltalet elever per basresurs på mellanstadiet*, nämligen 23,0 (proposition 1980/81:20, UbU 1980/81:15, rskr. 1980/81:120).

Regeringen har den 18 december 1986 efter riksdagens bemyndigande beslutat att medeltalet elever per basresurs på mellanstadiet skall sänkas från 23,0 till 22,86 för budgetåret 1987/88.

Riksdagen beslöt vidare våren 1987 att som sin mening ge regeringen till känna att normen för riksmedeltalet elever per basresurs på mellanstadiet för budgetåret 1988/89 bör sänkas till 22,72 och att normeringen av medeltalet elever per basresurs på sikt successivt bör avvecklas.

I motion 1987/88:Ub361 (c) yrkande 9 föreslås nu att det särskilda basresursmedeltalet för mellanstadiet avskaffas.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att normeringen av riksmedeltalet elever per basresurs på mellanstadiet kan medföra olägenheter vid

anordnande av undervisning på grundskolans mellanstadium. Som framgått av redovisningen i det föregående har riksdagen gjort ett uttalande om en successiv avveckling av denna normering. Det finns därför inte anledning att göra ett ytterligare uttalande. Till bilden hör också att frågor om hur grundskolans statsbidragssystem i framtiden skall vara utformat för närvarande bereds inom regeringskansliet.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub361 yrkande 9.

Enligt motionerna 1987/88:Ub361 (c) yrkande 10, 1987/88:Ub801 (c) yrkande 1 och 1987/88:Ub230 (c) yrkande 5 bör de resurser som frigörs på grund av elevtalsminskningen i grundskolan få stanna kvar i skolväsendet. De begärda resurserna, som i den förstnämnda motionen anges till 300 milj.kr. och som sägs inte påverka statsbudgeten förrän budgetåret 1989/90 på grund av nuvarande bidragskonstruktion för grundskolan, bör enligt motionärerna användas till minskad storlek på klasserna i de skolor där detta behövs, bl.a. på mellanstadiet.

Enligt utskottets mening måste ett *kvarhållande av resurser i skolan*, trots att elevantalet minskar, motiveras utifrån verksamhetens behov vägt mot behov på andra samhällsområden och med hänsyn tagen till det statsfinansiella läget. Efter en sådan avvägning finner utskottet att förslaget att kvarhålla de resurser som frigörs genom elevminskning inte kan tillstyrkas. Riksdagen bör således avslå motionerna 1987/88:Ub230 yrkande 5, 1987/88:Ub361 yrkande 10 och 1987/88:801 yrkande 1.

I motion 1987/88:Ub816 (m) föreslås överföring av 290 milj.kr. från anslaget Särskilda insatser inom skolområdet till den undervisningsbundna delen av grundskolans förstärkningsresurs, bl.a. 120 milj.kr. för *vissa insatser på grundskolans mellanstadium* (yrkande 15 delvis).

Föreslagen överföring av 290 milj.kr. från anslaget Särskilda insatser inom skolområdet till grundskoleanslaget får vittgående konsekvenser för dels de samordnande, regionala utbildningsinsatser som planeras för elever med handikapp eller andra särskilda behov, dels regionala åtgärder för flerhandikappade elever i särskolan. Motion 1987/88:Ub816 yrkande 15 delvis i vad gäller resurser för vissa insatser på grundskolans mellanstadium (120 milj.kr.) avstyrks på de grunder som angetts i UbU 1987/88:13.

Enligt motionerna 1987/88:Ub278 (fp) yrkande 2 delvis och 1987/88:Ub246 (fp) yrkande 17 bör ytterligare 70 milj.kr. tillföras den undervisningsbundna delen av grundskolans förstärkningsresurs för att *klasstorlekarna på mellan- och högstadierna* skall kunna minskas till högst 25.

Utskottet erinrar om att förstärkningsresursen i princip bör användas på ett behovsinriktat sätt, varvid behoven hos de elever som har de största problemen i skolan väger tungt. Att använda huvuddelen av förstärkningsresursen för generell delning av klasser står inte i överensstämmelse med en sådan behovsorienterad resursanvändning (jfr UbU 1985/86:14 s. 14). På denna grund och av statsfinansiella skäl bör riksdagen avslå motionerna 1987/88:246 yrkande 17 och 1987/88:Ub278 yrkande 2 delvis.

Enligt motion 1987/88:Ub267 (vpk) yrkande 5 delvis bör 25 milj.kr. anvisas som *särskilt stöd för skolor i glesbygd.*

Utskottet erinrar om regeringens förslag beträffande särskilda insatser för högstadieundervisning i glesbygd. Yrkande 5 delvis i motion 1987/88:Ub267 bör avslås.

Hemspråksundervisning

I budgetpropositionen anför föredragande statsrådet att hemspråksundervisningen, där detta är praktiskt genomförbart, i första hand bör förläggas utanför den ordinarie timplanen. I sådana fall kan invandrareleverna närvara på alla lektioner tillsammans med sina kamrater med svensk bakgrund och därvid inte gå miste om annan undervisning, vilket statsrådet anser vara en fördel för deras skolgång. Samtidigt kommer det att ges bättre möjligheter att samla elever i grupper till hemspråksundervisning, vilket kan möjliggöra en rationell användning av tillgängliga resurser.

I fyra motioner tas detta resonemang upp. I motion 1987/88:Ub386 (s) anförs att det är viktigt att invandrarbarnen bereds möjlighet till hemspråksundervisning i den obligatoriska skolan. Motionärena befarar att konsekvenserna av uttalandet i propositionen skulle kunna bli att invandrarelevers villkor försämras. Enligt motionerna 1987/88:Ub325 (vpk) yrkande 1 bör hemspråksundervisningen bedrivas inom skolans ordinarie timplan. I motion 1987/88:Ub361 (c) yrkande 11 hävdas att hemspråksundervisningen inte bör förläggas till elevernas fritid. I stället bör ett kraftfullt uttalande göras till stöd för hemspråksundervisningen. I motion 1987/88:Ub341 (fp) redovisas ett antal problem med hemspråksundervisningen. Invandrareleverna hamnar i en konfliktsituation mellan hemmets önskemål att utveckla hemspråket och kamrattrycket som kräver anpassning till det svenska språket. Ibland har invandrarelever valt bort ämnen så att de gått miste om för dem mycket viktig och kanske avgörande undervisning. Samtidigt är hemspråksundervisningen oumbärlig för dem. Motionärerna inser den goda avsikten med uttalandet i budgetpropositionen men delar oron för hemspråkens ställning och elevernas dilemma. Att vara hemspråkslärare under dessa omständigheter anses också vara en grannlaga uppgift. Motionärerna begär en utvärdering av hemspråksundervisningen i ungdomsskolan samt att riksdagen, tills denna utvärdering genomförts, ej beslutar om förändringar av denna undervisning.

Utskottet vill inledningsvis stryka under att invandringen till Sverige har betytt mycket och fortfarande betyder mycket för det svenska samhällets utveckling, bl.a. på det kulturella området. Genom invandringen har det till Sverige kommit människor som genom att de har en annan språklig och etnisk bakgrund kan fungera som kulturlänkar mellan oss och andra länder. Detta är något mycket värdefullt för vårt land.

I den allmänna diskussionen av frågan om *hemspråksundervisningens förläggning under skoldagen* har förekommit viss oklarhet i vad gäller begreppen. Det har använts begrepp som "utanför den ordinarie timplanen", "inom skolans ordinarie timplan", "utanför schematid", "inom annan icke

timplanebunden tid under skoldagen" osv. Utskottet vill för sin del konstatera följande.

Enligt skolförordningen (5 kap. 10 a §) skall i grundskolan anordnas undervisning *i* hemspråk som särskilt ämne för de elever som har ett annat språk än svenska som dagligt umgängesspråk i hemmet. För samma elever skall även anordnas studiehandledning *på* hemspråket i annat eller andra ämnen i den årskurs som eleven tillhör. Undervisning *i* ämnet hemspråk och studiehandledning *på* hemspråk skall anordnas för en elev, om eleven behöver det och önskar delta däri. Verksamheten skall ges den omfattning som fordras för att täcka elevens behov och kan ersätta deltagande i motsvarande omfattning i annan verksamhet under skoldagen, såsom fria aktiviteter eller annan icke timplanebunden tid under skoldagen eller timplanebunden undervisning i ett eller flera av elevens skolämnen.

Utskottet konstaterar vidare att vad som anförts om hemspråksundervisningen i budgetpropositionen inte är något principiellt nytt. I 1985 års budgetproposition anfördes att det är önskvärt att hemspråksundervisning skall kunna erbjudas elever utanför schematid eller under t.ex. tid för fria aktiviteter som ett alternativ där det är praktiskt genomförbart med hänsyn till bl.a. tillgängliga resurser och lärarnas tjänstgöring. Denna fråga måste, anförde statsrådet, självfallet avgöras på lokal nivå, där en bedömning med utgångspunkt i lokala och individuella förutsättningar och behov kan göras. På förslag av utbildningsutskottet godkände riksdagen vad som i propositionen förordats om hemspråksundervisningens förläggning i förhållande till annan verksamhet i grundskolan (proposition 1984/85:100 bil. 10, s.100—101, UbU 1984/85:12, rskr. 1984/85:149).

Utskottet anser det viktigt att elever med annat hemspråk än svenska kan befästa och utveckla sitt hemspråk. Det är vidare en tillgång för vårt land om många av landets invånare har en naturlig tvåspråkighet. Som utskottet ser det kan det vara av värde för invandrareleverna om undervisningen i hemspråk schemaläggs så att man tar i anspråk s.k. håltimmar samt fria schemapositioner först och sist på skoldagen, dvs. när elever börjar sent eller slutar tidigt på dagen. För skolor med många hemspråkselever kan också de möjligheter utnyttjas som halvklassundervisning i vissa ämnen medger. Strävan bör vara att deltagande elever skall kunna få både hemspråksundervisning och undervisning i de andra ämnena. Av schematekniska skäl, bl.a. att hemspråkslärare ofta tjänstgör på flera skolor, blir det dock inte sällan nödvändigt att välja lösningar där en del av hemspråksundervisningen ersätter lektioner i andra ämnen.

I budgetpropositionen föreligger inga förslag om ändringar av skolförordningens regler om hemspråksundervisningen. Den oro som trots detta har uppstått med anledning av formuleringarna i propositionen torde ha sin grund i att endast hemspråksundervisningen nämns som exempel på aktivitet som föranleder elever att "gå ifrån" undervisningen i klassen. Som framhålls i motion 1987/88:Ub386 finns det i skolan ett antal andra aktiviteter som också innebär viss frånvaro från undervisningen i klassen. De sammantagna effekterna av dessa förhållanden är självfallet inte något odelat positivt. Invandrarelevernas situation i skolan är, såsom kortfattat redovisas i motion 1987/88:Ub341, förvisso inte lätt. De känsliga avvägandena

om hur tiden i skolan skall disponeras bör, som framhölls i 1985 års budgetproposition, göras på lokal nivå. Denna princip måste självfallet fortfarande gälla.

Enligt utskottets uppfattning vilar därför ett stort ansvar på dem som inom de olika kommunerna har att samordna vissa övergripande frågor, bl.a. schemaläggningen för hemspråksundervisningen. Utskottet utgår från att de problem som finns av schemateknisk och pedagogisk natur kommer att kunna lösas i samförstånd med alla berörda genom en samordnad planering. De skolor och kommuner där goda lösningar på hithörande frågor har kommit till stånd bör kunna lyftas fram av SÖ och länsskolnämnderna som vägledande exempel för en fortsatt positiv utveckling av hemspråksundervisningen. Utskottet förutsätter att SÖ och länsskolnämnderna får i uppdrag att på lämpligt sätt förmedla dessa exempel till dem som är verksamma på fältet.

Avslutningsvis vill utskottet stryka under att hemspråksundervisningen självfallet bör ha samma ställning som undervisningen i andra ämnen i skolan och därvid ges likvärdiga arbetsmöjligheter.

Med hänvisning till vad utskottet anfört i det föregående föreslår utskottet att motionerna 1987/88:Ub325 yrkande 1, 1987/88:Ub341, 1987/88:Ub361 yrkande 11 och 1987/88:Ub386 inte skall föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida. De avstyrks därför.

I motion 1987/88:Ub325 (vpk) yrkande 2 hemställs om förslag innebärande *obligatorisk hemspråksundervisning i ungdomsskolan* med möjlighet till dispens.

Alltsedan hemspråksreformen genomfördes har utskottet haft att behandla motionsyrkanden av denna innebörd. Dessa har avstyrkts av utskottet, främst med hänsyn till att obligatorisk hemspråksundervisning inte går att förena med den av riksdagen år 1975 fastlagda principen om valfrihet. Riksdagen har intagit samma ståndpunkt. Utskottet finner inte anledning för riksdagen att frångå tidigare fattade beslut att deltagande i hemspråksundervisning och studiehandledning på hemspråk skall vara frivilligt. Utskottet föreslår alltså att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub325 yrkande 2.

Enligt motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 17 bör *hemspråksundervisningen* koncentreras till *förskolan och* till *skolans låg- och mellanstadier*. Tyngdpunkten i undervisningen för invandrarbarn i högre åldrar bör ligga på att barnen skall lära sig svenska samt att med hjälp av handledning på hemspråket öka möjligheterna för dem att ta del av den ordinarie veksamheten i klassen.

Utskottet anser att det övergripande målet för skolans hemspråksundervisning alltjämt bör vara att främja aktiv tvåspråkighet. En begränsning av hemspråksundervisningen till förskolan och grundskolans låg- och mellanstadium innebär att målet för undervisningen, dvs. aktiv tvåspråkighet, inte med säkerhet kan fullföljas. Målet för hemspråksundervisning bör ligga fast. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 17.

Frågan om vilken instans som skall godkänna en skola för fullgörande av skolplikt tas upp i budgetpropositionen. I dag är det skolstyrelsen i den kommun där skolan är belägen som har att fatta beslut om *godkännande av fristående skola* för fullgörande av skolplikt. Till propositionen är fogat *förslag till ändring av skollagen* av innebörd att länsskolnämnd hädanefter skall godkänna skola för fullgörande av skolplikt resp. återkalla sådant beslut. Skolstyrelse skall därvid beredas tillfälle att yttra sig före nämndens beslut.

I motion 1987/88:Ub300 (m) yrkande 4 yrkas avslag på regeringens förslag.

Utskottet, som i likhet med föredragande statsrådet finner det önskvärt med en mer enhetlig praxis i dessa frågor, föreslår att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i skollagen och avstyrker därmed motion 1987/88:Ub300 yrkande 4. Utskottet vill i sammanhanget framhålla vikten av att skolverksamhet inte startas förrän länsskolnämnden lämnat sitt godkännande.

Enligt motion 1987/88:Ub244 (s) bör huvudmannens syfte med skolan ligga till grund för prövningen av godkännandet.

Enligt 9 kap. 1 § skollagen (1985:1100) skall godkännande meddelas, om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan förmedlar och skolan även i övrigt väsentligen svarar mot grundskolans allmänna mål.

Utskottet vill till detta lägga att nuvarande lagstiftning ger goda möjligheter att ingripa mot missförhållanden. Vidare utgår utskottet från att frågor om godkännande av skolor kommer att bedömas på ett mer enhetligt sätt i framtiden. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1987/88:Ub244.

Riksdagen beslöt hösten 1982 om ett nytt statsbidragssystem för fristående skolor för skolpliktiga elever. Enligt beslutet skulle det ankomma på regeringen att *förklara fristående skolor berättigade till statsbidrag* enligt de riktlinjer som angetts av riksdagen (UbU 1982/83:10, rskr. 1982/83:63). För att en fristående skola skall kunna få statsbidrag skall den genom sin pedagogik eller särskilda inslag i verksamheten eller på annat sätt kunna ge erfarenheter av värde för det offentliga skolväsendet eller komplettera detta i något annat allmännyttigt avseende. Antalet elever i fristående skolor med statligt stöd utgjorde läsåret 1986/87 ungefär 5 ‰ av antalet skolpliktiga elever i riket. Bidraget per elev utgör drygt 40 % av det genomsnittliga statsbidraget per elev i grundskolan (prop. 1982/83:1 s. 31—32, 43 och 45, UbU 1982/83:10 s. 15). Statsbidraget är elevrelaterat.

Av propositionen framgår att SÖ på regeringens uppdrag utvärderat verksamheten vid vissa fristående skolor samt lämnat ett antal förslag med anledning av utvärderingen. Förslagen har remissbehandlats.

Föredragande statsrådet anmäler i propositionen att regeringen även i fortsättningen avser att pröva frågan om statsbidrag till fristående skola i varje särskilt fall. Statsrådet är således inte beredd att förorda att alla godkända skolor automatiskt skall få statsbidrag.

Regeringens beslut bör enligt föredragande statsrådet grundas på en helhetsbedöming av skolans verksamhet. SÖ:s utvärdering har vidare visat att det inte är möjligt att utgå från att erfarenheterna från varje enskild fristående skola skall kunna överföras till det allmänna skolväsendet. Kravet på att varje enskild skola skall ge erfarenheter av värde för grundskolan bör därför slopas. Utgångspunkten bör i stället vara att det är av allmänt intresse att alternativ pedagogik och alternativ inriktning av skolans verksamhet kan prövas oavsett om erfarenheterna i det enskilda fallet kan bedömas vara direkt överförbara till grundskolan eller ej. Detta innebär enligt föredragande statsrådet bl.a. att en fristående skola för att komma i fråga till statsbidrag bör ha en prägel som i något avseende avviker från grundskolan. Det kan vara fråga om såväl en verksamhet bedriven utifrån en särskild pedagogisk grundsyn (t.ex. waldorfpedagogik) som en i fråga om timplaner eller kursplaner påtagligt annorlunda upplagd verksamhet. Även skolor som står på konfessionell grund bör kunna komma i fråga till statsbidrag.

I motion 1986/87:Ub293 (vpk) hävdas att de fristående skolorna, om det är möjligt, bör inordnas i det allmänna skolväsendet. I de fall detta inte går, bör inga bidrag utgå.

Utskottet, som ansluter sig till föredragande statsrådets bedömning av frågan, föreslår att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Ub293 godkänner vad som i propositionen har förordats om statsbidrag till fristående skolor.

Enligt motion 1987/88:Ub300 (m) yrkande 3 bör *prövningsförfarandet när det gäller statsbidrag* till fristående skolor förenklas. Beslut bör kunna fattas av *myndighet inom den statliga skoladministrationen.* Vid avslag på ansökan skall den sökande skolan ha möjlighet att anföra besvär hos regeringen.

Utskottet anser att nu gällande princip i vad gäller beslutsnivå vid statsbidragsgivning tills vidare bör tillämpas. Med hänvisning härtill avstyrks motion 1987/88:Ub300 yrkande 3.

I motion 1987/88:Ub361 (c) yrkande 13 anförs att de statsbidragsberättigade fristående skolorna utan större olägenhet bör kunna erhålla statsbidrag enligt de regler som i framtiden kommer att gälla för grundskolan. Därmed blir deras ekonomiska ställning, i vad avser statligt stöd, likvärdig med grundskolans. Riksdagen bör enligt motionärerna uttala sig för ett sådant principiellt ställningstagande. Enligt motionerna 1987/88:Ub215 (m), 1987/88:Ub231 (c), 1987/88:Ub246 (fp) yrkande 8 och 1987/88:Ub300 (m) yrkandena 1 och 2 bör riksdagen hos regeringen begära förslag till nya statsbidragsbestämmelser för fristående skolor på grundskole- och gymnasienivå utifrån principen att bidraget skall motsvara ungefär de kostnader staten har för elever i likartad kommunal utbildning. Enligt motion 1987/88:Ub319 (fp) yrkande 4 bör samma villkor för rätt till statsbidrag gälla för skola på gymnasial nivå som för skola på grundskolenivå.

Utskottet har under föregående riksmöte anfört att *nivån på statsbidraget* till fristående skola självfallet inte är en gång för alla given (jfr UbU 1986/87:12). För närvarande pågår en översyn av gällande statsbidragsbestämmelser för grundskolan. Resultatet av detta beredningsarbete bör avvaktas.

Med hänvisning härtill avstyrks motionerna 1987/88:Ub215, 1987/88:Ub231, 1987/88:Ub246 yrkande 8, 1987/88:Ub300 yrkandena 1 och 2, och 1987/88:Ub361 yrkande 13. Utskottet avstyrker också motion 1987/88:Ub319 yrkande 4.

I motion 1987/88:Ub361 (c) yrkande 14 hemställs — i avvaktan på att ett nytt statsbidragssystem införs — att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett *temporärt stöd* för att ge fristående skolor en möjlighet till överlevnad och en säkerställd utveckling.

Utskottet finner inte skäl tillstyrka förslaget. Motion 1987/88:Ub361 yrkande 14 avstyrks.

I propositionen tar föredragande statsrådet också upp frågan om *kommunala bidrag* till fristående skolor. Från olika håll har rests krav på tvingande regler för kommunerna att betala sådant bidrag. Det är enligt statsrådets mening rimligt att en kommun betalar bidrag till en fristående skola för elever som är mantalsskrivna i kommunen med ett belopp som i princip motsvarar den besparing kommunen gör genom att slippa betala t.ex. skolmåltider och läromedel. Han är dock inte beredd att förorda en absolut regel med denna innebörd. De flesta kommuner betalar redan i dag enligt denna princip. Föredragande statsrådet räknar med att berörda kommuner kommer att göra så i framtiden.

Utskottet ansluter sig till vad som anförts i propositionen. Har skola godkänts enligt skollagens föreskrifter så att barn i kommunen har rätt att fullgöra sin skolplikt där, följer därav som en logisk konsekvens att barn vid sådan skola bör få del av förmåner om vilka kommunen beslutar beträffande skolpliktiga barn. Eljest skulle barn till vissa kommuninvånare särbehandlas.

I motion 1986/87:Ub246 (fp) yrkande 9 anförs att det statliga *stödet till fortbildning* är omfattande. Lärare vid en fristående skola har i dag inte möjlighet att få tillgång till denna resurs. Enligt motionärerna är det rimligt att lärare vid en statsunderstödd fristående skola i en kommun får viss del av medlen till lokal skolutveckling i kommunen.

Utskottet vill peka på att i det statsbidragsbelopp per elev som utgår till fristående skola får anses ingå även bidrag till kostnader för personalens fortbildning. Med hänvisning till bidragskonstruktionen avstyrker utskottet motion 1986/87:Ub246 yrkande 9.

Enligt yrkande 10 i motion 1986/87:Ub246 (fp) bör åtgärder vidtas för att stimulera ett *samarbete mellan fristående skolor och högskoleenheter med lärarutbildning.*

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

Av SÖ:s nyssnämnda utvärdering av vissa fristående skolor framgår att dessa skolor har lätt att få till stånd ett väl fungerande lärarlag som kan utveckla en pedagogisk samsyn i sitt arbete. Erfarenheter från fristående skolor visar också på ett väl fungerande samarbete mellan hem och skola. Studiegången i olika ämnen kan vidare vara upplagd på ett särskilt sätt i fristående skolor. Dessa och andra erfarenheter kan man enligt SÖ dra

nytta av i lokalt utvecklingsarbete i en kommun, i lärarutbildning och i lärarfortbildning.

Då inget hindrar att kontakter tas direkt mellan högskoleenheter med lärarutbildning och fristående skolor när det gäller studiebesök m.m. föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub246 yrkande 10.

Enligt motionerna 1987/88:Ub205 (c) och 1987/88:Ub238 (m) bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna att statsbidrag bör utgå till Bladins skola i Malmö.

Det är regeringen som prövar frågan om statsbidrag till fristående skola utifrån de riktlinjer som angetts av riksdagen. Inom kort kommer statsbidragsfrågan att kunna prövas utifrån de nya förutsättningar för bidrag varom riksdagen nu föreslås fatta beslut. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1987/88:Ub205 och 1987/88:Ub238.

Stimulansbidrag för visst utvecklingsarbete

Efter förslag i föregående års budgetproposition (prop. 1986/87:100 bil. 10 s. 98—99, UbU 1986/87:12, rskr. 1986/87:185) omvandlades det tidigare statsbidraget till samlad skoldag till ett särskilt stimulansbidrag för utvecklingsarbete med frågor rörande den icke timplanebundna delen av skoldagen. Föredragande statsrådet har beräknat 25 milj.kr. för detta ändamål budgetåret 1988/89.

I motionerna 1987/88:Ub278 (fp) yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub816 (m) yrkande 16 delvis föreslås avslag på regeringens förslag om att anvisa 25 milj.kr. avseende utvecklingsarbete rörande den icke timplanebundna delen av skoldagen.

Utskottet anser att föreslaget utvecklingsarbete på sikt kan bli av värde för utformningen av verksamheten under skoldagen och utgår från att resultatet dokumenteras till de kommuners tjänst vilka önskar ta del av detsamma. Motionerna 1987/88:Ub278 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 16 delvis avstyrks.

Utveckling av skolans dataundervisning

I budgetpropositionen redovisas i inledningen (avsnitt 3.2) ett antal förslag rörande dataundervisning i grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan.

Vidare förordas att särskilda medel avsätts för utvecklingsinsatser för dataundervisningen i skolan. Det bör ankomma på regeringen att ange de närmare formerna för sådana insatser. Föredragande statsrådet beräknar sammanlagt 11 milj.kr. för dessa ändamål budgetåret 1988/89.

Enligt motion 1987/88:Ub307 (vpk) yrkande 3 bör ytterligare 3 000 000 kr. anvisas för dessa ändamål.

Utskottet, som ansluter sig till vad som i propositionen anförts om försöksverksamhet och utvecklingsinsatser för dataundervisning i skolan, avstyrker motion 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis och tillstyrker regeringens förslag.

Anslagsbeloppet

I propositionen föreslås att riksdagen till Bidrag till driften av grundskolor m.m. anvisar ett förslagsanslag av 16 005 400 000 kr. för nästa budgetår.

Utöver de budgetförslag som tidigare redovisats från motion 1987/88:Ub816 (m), nämligen yrkandena 12, 15 och 16, samtliga delvis, föreslås i motionen sänkt bidrag till hemspråksundervisning (40 milj.kr., yrkande 18). Anslaget bör föras upp med 16 230 400 000 kr (yrkande 19). Tidigare redovisade förslag från motion 1987/88:Ub278 (fp) yrkandena 2 och 4, båda delvis, innebär en uppräkning av anslaget med 45 milj.kr. Förslagen i motionerna 1987/88:267 (vpk) yrkande 5 delvis och 1987/88:307 (vpk) yrkande 3 delvis innebär en uppräkning av anslaget med sammanlagt 28 milj.kr.

Utskottet kan inte ställa sig bakom förslaget i motion 1987/88:Ub816 om sänkt bidrag till hemspråksundervisning. Med hänvisning till vad utskottet i det föregående har förordat föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis, 1987/88:Ub278 yrkandena 2 och 4, båda delvis, 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis och 1987/88:Ub816 yrkandena 12, 15 och 16, samtliga delvis, samt yrkandena 18 och 19 till Bidrag till driften av grundskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 005 400 000 kr.

Övrigt

Enligt 6 kap. 28 § andra stycket skolförordningen (1971:235) får läraren *utvisa elev från lärorummet* för högst återstoden av pågående lektion eller låta eleven under uppsikt stanna i skolan högst en timme efter skoldagens slut. I motion 1987/88:Ub220 (s) anses att "eftersittning" kan missbrukas, särkilt med tanke på att det inte finns någon möjlighet att överpröva beslutet. Motionären anser att skolförordningen bör kompletteras i detta avseende.

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

Då lärare vidtar åtgärd enligt nämnda bestämmelse är det i en akut situation, när läraren t.ex. bedömer att eleven allvarligt stör den pågående lektionen. Det är inte praktiskt möjligt att bygga upp ett system för att i efterhand överpröva beslut av detta slag. Motion 1987/88:Ub220 avstyrks.

I motion 1987/88:Ub242 (fp) yrkande 1 begärs att regeringen utfärdar en förordning med innebörd att kommun, som t.o.m. september månads utgång anställer lärare, skall ge *ersättning åt kommun* varifrån läraren kommer med belopp motsvarande kommunens kostnad för lön m.m. fr.o.m. den 1 juli intill den dag läraren anställs, dock längst till höstterminens början.

Den i motionen aktualiserade frågan övervägs enligt vad utskottet erfarit för närvarande inom regeringskansliet med anledning av skolförfattningsutredningen betänkande (SOU 1986:10—11) Enklare skolförfattningar. Pågående beredningsarbete bör avvaktas. Med hänvisning härtill avstyrks motion 1987/88:Ub242 yrkande 1.

I motion 1987/88:Ub316 (m) yrkande 1 föreslås att *benämningen grundskolan* ändras till folkskolan och att yrkestiteln folkskollärare återinförs.

Enligt utskottets mening bör beslutet att benämna den obligatoriska skolan grundskolan ligga fast. Motion 1987/88:Ub316 yrkande 1 avstyrks.

I fyra motioner, nämligen motionerna 1987/88:Ub302 (c) yrkande 2, 1987/88:Ub305 (c) yrkande 4, 1987/88:Ub329 (s) och 1987/88:Ub361 (c) yrkande 22, begärs en översyn av läroplanen för grundskolan i vad gäller *ämnet hemkunskap*.

Utskottet har tidigare under detta riksmöte utförligt behandlat frågan om hemkunskapsämnets ställning i grundskolan (UbU 1987/88:7). Utskottet anförde därvid bl.a. att resultatet av SÖ:s nationella utvärdering av grundskolan och den fortsatta utvecklingen av undervisningssituationen i ämnet hemkunskap får utvisa om hemkunskapsämnet behöver en förstärkning av sitt veckotimtal.

Utskottet har sedermera inhämtat uppgift om hur SÖ uppmärksammar undervisningen i hemkunskap i sin utvärdering och uppföljning av verksamheten i grundskolan. Det sker i två olika sammanhang. För det första ingår hemkunskap i ett av de fyra granskningsområden som länsskolnämnderna i sin aktiva tillsyn har att ägna sig åt inom ramen för den nationella utvärderingen. Det är sex länsskolnämnder som har ansvar för de praktisk-estetiska ämnena, och två av dem koncentrerar sig på hemkunskap. För det andra ingår kunskaper och färdigheter i hemkunskap i området omvärldskunskap som är en del av den nationella utvärderingens kunskaps- och färdighetsbedömning.

Med hänvisning till vad utskottet i november 1987 anfört i ärendet (UbU 1987/88:7 moment 1) föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub302 yrkande 2, 1987/88:Ub305 yrkande 4, 1987/88:Ub329 och 1987/88:Ub361 yrkande 22.

Hemställan

Åberopande vad som anförts hemställer utskottet

1. beträffande *inrättande av självständiga högstadieskolor i vissa fall*

att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1987/88:100,

2. beträffande *basresursmedeltalet för mellanstadiet*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub361 yrkande 9,

3. beträffande *kvarhållande av vissa resurser i skolan*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub230 yrkande 5, 1987/88:Ub361 yrkande 10, 1987/88:Ub801 yrkande 1,

4. beträffande *vissa insatser på grundskolans mellanstadium*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 15 delvis,

5. beträffande *viss minskning av klasstorlekarna på mellan- och högstadierna*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub246 yrkande 17 och 1987/88:Ub278 yrkande 2 delvis,

6. beträffande *särskilt stöd för skolor i glesbygd*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis,

7. beträffande *undervisning i hemspråk i grundskolan*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub325 yrkande 1, 1987/88:Ub341, 1987/88:Ub361 yrkande 11 och 1987/88:Ub386,

8. beträffande *obligatorisk hemspråksundervisning i ungdomsskolan*
att riksdagen avslår motion 1987/88:325 yrkande 2,

9. beträffande *hemspråksundervisning enbart under förskole-, låg- och mellanstadietiden*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 17,

10. beträffande *förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Ub300 yrkande 4 antar det genom proposition 1987/88:100 framlagda förslaget,

11. beträffande *specialmotivering till skollagen (1985:1100) 9 kap. 1 §*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub244,

12. beträffande *statsbidrag till fristående skolor*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Ub293 godkänner vad som har förordats i proposition 1987/88:100,

13. beträffande *beslutsinstans när det gäller statsbidrag till fristående skola*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub300 yrkande 3,

14. beträffande *nivån på statsbidraget till fristående skola, m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub215, 1987/88:Ub231, 1987/88:Ub246 yrkande 8, 1987/88:Ub300 yrkandena 1 och 2, 1987/88:Ub319 yrkande 4 samt 1987/88:Ub361 yrkande 13,

15. beträffande *temporärt stöd till fristående skola*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub361 yrkande 14,

16. beträffande *visst fortbildningsstöd till lärare vid fristående skolor*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub246 yrkande 9,

17. beträffande *fristående skolors medverkan i lärarutbildning*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub246 yrkande 10,

18. beträffande *statsbidrag till viss fristående skola*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub205 och 1987/88:Ub238,

19. beträffande *utvecklingsarbete beträffande den icke timplanebundna delen av skoldagen*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub278 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 16 delvis,

20. beträffande *resurser för bl.a. planering av skolans dataundervisning*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:307 yrkande 3 delvis godkänner vad som har förordats i proposition 1987/88:100,

21. beträffande *försöksverksamhet och utvecklingsinsatser för dataundervisning i skolan*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

22. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis, 1987/88:Ub278 yr-

kandena 2 och 4, båda delvis, 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis och 1987/88:Ub816 yrkandena 12, 15 och 16, samtliga delvis, samt yrkandena 18 och 19 till *Bidrag till driften av grundskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 005 400 000 kr.,

23. beträffande *utvisning från lärorummet*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub220,

24. beträffande *viss ersättning åt kommunen*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub242 yrkande 1,

25. beträffande *ändring av benämningen grundskolan m.m.*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub316 yrkande 1,

26. beträffande *ämnet hemkunskap i grundskolan*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub302 yrkande 2, 1987/88:Ub305 yrkande 4, 1987/88:Ub329 och 1987/88:Ub361 yrkande 22.

2. Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m.

Regeringen har under punkt B 13 (s. 114—119) föreslagit

1. att riksdagen godkänner det system för beräkning av lärarresurser som har förordats i propositionen,

2. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om höjning av procentsatsen för särskilt driftbidrag,

3. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om höjning av procentsatsen för bidrag till lokalkostnader,

4. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om förlängning av försöksverksamheten med Swedish Culture budgetåret 1988/89,

5. att riksdagen bemyndigar regeringen att utfärda bestämmelser om undervisning i ämnet Swedish Culture fr.o.m. budgetåret 1989/90,

6. att riksdagen godkänner de ändringar som har förordats i propositionen beträffande elever som skall ingå i underlaget vid beräkning av antalet lärartjänster vid utlandsskolorna,

7. att riksdagen till Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 42 249 000 kr.

Motionerna

1987/88:Ub318 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att under anslaget B 13. Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m. anslå 2,3 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utredningsuppdraget om utlandsskolorna bör redovisas i anslagsframställningen för 1989/90.

1987/88:Ub361 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högstadieundervisning vid svenska skolan på Costa del Sol.

1987/88:Ub816 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

13. att riksdagen beslutar att till anslaget B 13. Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m. överföra 2 300 000 kr (delvis).

20. att riksdagen till B 13. Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 44 549 000 kr (delvis).

Utskottet

Skolöverstyrelsen (SÖ) har hos regeringen i skrivelse den 24 februari 1987 redovisat sina ställningstaganden med anledning av regeringens uppdrag om en översyn av bestämmelserna om statsbidrag till svensk undervisning i utlandet. Förslagen har preciserats och kostnadsberäknats i SÖ:s anslagsframställning för budgetåret 1988/89. SÖ:s förslag innebär en kostnad av sammanlagt ca 9,8 milj.kr.

Föredragande statsrådet beräknar i likhet med SÖ en höjning av procentsatsen för det särskilda driftbidraget från 8 % till 16 %. Bidraget utgår på lönekostnaden och viss pensionskostnad.

Utskottet tillstyrker förslaget.

Föredragande statsrådet tillstyrker SÖ:s förslag att statsbidraget till lärarlöner i fortsättningen bör beräknas som grundresurs i form av fasta lärartjänster samt kompletterande undervisningstimmar (kompletteringsresurs) relaterad till elevantalet. När det gäller antalet lärartjänster föreslås endast smärre justeringar av delningstalen i förhållande till nu gällande regler:

	Antal elever	Antal lärartjänster
Låg- och mellanstadierna	10	1
	15	2
	45	3
	> 74	1 tjänst för varje påbörjat 30-tal elever över 74
Högstadiet	14—19	2
	20—35	3
	> 35	4

Vidare föreslår föredragande statsrådet att kompletteringsresursen beräknas för låg- och mellanstadierna med fem veckotimmar för varje elev i intervallet 10—14 elever. Vid högre elevantal bör beräknas fem veckotimmar för varje femtal elever inom resp. intervall för tilldelning av lärartjänster. För högstadiet bör beräknas en veckotimme för varje elev i intervallet 14—19 elever, en veckotimme för varannan elev i intervallet 20—35 elever samt en veckotimme för varje tretal elever som överstiger 36 elever. Vidare bör beräknas en viss kompletteringsresurs i de fall en skola får behålla en lärartjänst på låg- och mellanstadierna trots att elevantalet understiger tio. Föredragande statsrådet beräknar kompletteringsresursen för budgetåret 1988/89 efter 5 000 kr. per veckotimme på låg- och mellanstadierna samt 6 000 kr. per veckotimme på högstadiet. I dessa belopp ingår kostnader för vissa sociala avgifter. Totalt beräknas förslagen innebära ytterligare 486

veckotimmar på låg- och mellanstadierna och 18 veckotimmar på högstadiet.

Lokalkostnadsbidraget utgår för närvarande med 50 % av de verkliga kostnaderna för nödvändiga undervisningslokaler. Föredragande statsrådet föreslår en uppräkning av procentsatsen för statsbidrag till 60 %.

De förslag till förbättrat statsbidrag som redovisats i budgetpropositionen innebär en kostnad av sammanlagt 7,5 milj.kr.

I motion 1987/88:Ub318 (fp) yrkande 1 framhålls att det behövs fungerande utlandsskolor för det ökande antal svenskar som i framtiden måste arbeta i företag och organisationer utomlands. Sverige är en nation vars välstånd och utveckling till stor del beror av landets möjligheter att ha en god export. Den satsning som nu görs på svenska utlandsskolor bör därför ses som en första etapp. Att det stöd som nu föreslås inte är till fyllest är enligt motionärerna uppenbart. Motionärerna föreslår att anslaget för nästa budgetår ökas med 2,3 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Denna summa motsvarar mellanskillnaden mellan vad SÖ har äskat som bidrag till svensk undervisning i utlandet och vad regeringen föreslår. Även i motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 13 delvis och yrkande 20 begärs en ökning av anslaget med 2,3 milj.kr.

Utskottet tillstyrker regeringens medelsberäkning för nästa budgetår. Av propositionen framgår att SÖ senare på grundval av ett nytt utredningsuppdrag skall lämna förslag till ytterligare förbättringar av statsbidraget i vad gäller undervisningen på högstadienivå. Härmed avstyrker utskottet motionerna 1987/88:Ub308 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub813 yrkande 13 delvis och yrkande 20.

Enligt föredragande statsrådet skall utredningsuppdraget redovisas i anslagsframställningen för budgetåret 1990/91.

I motion 1987/88:Ub318 (fp) yrkande 2 anförs att utredningsuppdraget bör redovisas mycket tidigare, nämligen i anslagsframställningen för budgetåret 1989/90.

Enligt utskottets uppfattning krävs den tid som anges i budgetpropositionen för fullgörande av utredningsuppdraget. Härmed avstyrks motionsyrkandet.

Enligt motion 1987/88:Ub361 (c) yrkande 15 bör beslut omgående fattas beträffande högstadieundervisning vid svenska skolan på Costa del Sol.

Utskottet anser att det finns skäl att avvakta resultatet av nyssnämnda utredningsuppdrag, innan beslut om högstadieundervisning på nya orter fattas. Med hänvisning härtill avstyrks motion 1987/88:Ub361 yrkande 15.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag beträffande förlängning av försöksverksamheten med Swedish Culture budgetåret 1988/89 samt bemyndigar regeringen att utfärda bestämmelser om undervisning i ämnet Swedish Culture fr.o.m. budgetåret 1989/90.

Likaså tillstyrker utskottet regeringens förslag om ändringar beträffande elever som skall ingå i underlaget vid beräkning av antalet lärartjänster vid utlandsskolorna.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *höjning av procentsatsen för särskilt driftbidrag*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

2. beträffande *system för beräkning av lärarresurser*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub318 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 13 delvis godkänner vad som har förordats i proposition 1987/88:100,

3. beträffande *höjning av procentsatsen för bidrag till lokalkostnader*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub318 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 13 delvis godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

4. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub318 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 13 delvis och yrkande 20 till *Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 42 249 000 kr.,

5. beträffande *en utredning om undervisningen på högstadienivå*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub318 yrkande 2,

6. beträffande *högstadieundervisning vid svenska skolan på Costa del Sol*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub361 yrkande 15,

7. beträffande *förlängning av försöksverksamheten med Swedish culture budgetåret 1988/89*
att riksdagen godkänner vad som förordas i proposition 1987/88:100,

8. beträffande *visst bemyndigande*
att riksdagen bemyndigar regeringen att utfärda bestämmelser om undervisning i ämnet Swedish Culture fr.o.m. budgetåret 1989/90,

9. beträffande *elever som skall ingå i underlaget vid beräkning av antalet lärartjänster vid utlandsskolorna*
att riksdagen godkänner de ändringar som har förordats i proposition 1987/88:100.

3. Sameskolor

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 14 (s. 120—123) och hemställer

1. att riksdagen godkänner vad som har förordats i propositionen om förlängning av bestämmelserna om beräkning av lärarresurser,

2. att riksdagen godkänner att de frigjorda resurserna från nedläggningen av sameskolan i Ånge får disponeras av SamS för sameundervisning.

3. att riksdagen till *Sameskolor* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 871 000 kr.

4. att riksdagen utan erinran lägger till handlingarna vad som i propositionen har anförts om sammansättningen av sameskolstyrelsen.

4. Specialskolan m.m.: Utbildningskostnader

Regeringen har under punkt B 15 (s. 124—128)

dels föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad som har förordats i propositionen om organisation m.m. av Tomtebodaskolans resurscenter,

2. att riksdagen godkänner vad som har förordats i propositionen om högstadieundervisning vid Hällsboskolan,

3. att riksdagen till Specialskolan m.m.: Utbildningskostnader för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 213 212 000 kr.

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts om mål för verksamheten vid resurscentren.

Motion

1987/88:Ub289 av Kerstin Keen m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om hur Bräcke Östergård kan utvecklas till ett nationellt kunskaps- och resurscentrum för svårt rörelsehindrade elever i grundskolan.

Utskottet

I specialskolan undervisas barn som på grund av synskada, dövhet, hörselskada eller talskada inte kan gå i grundskolan eller motsvarande del av särskolan. För närvarande omfattar specialskolan åtta skolenheter, nämligen Ekeskolan i Örebro för synskadade elever med och utan ytterligare handikapp, Manillaskolan i Stockholm, Östervångskolan i Lund, Vänerskolan i Vänersborg, Birgittaskolan i Örebro och Kristinaskolan i Härnösand för döva och hörselskadade elever, Åsbackaskolan i Gnesta för döva och hörselskadade elever med ytterligare handikapp samt Hällsboskolan i Sigtuna för elever med grava språkstörningar samt hörselskadade elever med beteendestörningar och vissa andra komplikationer.

Döva och hörselskadade elever undervisas också i särskilda klasser förlagda till grundskolan, s.k. externa klasser.

Vid Tomtebodaskolan, Ekeskolan, Åsbackaskolan och Hällsboskolan finns specialpedagogiska resurscentra.

Bestämmelser om tilldelning av lärarresurser finns i förordningen (1987:721) om lärarresurser i specialskolan m.m.

Utskottet godkänner vad som i budgetpropositionen förordats om *organisation m. m. av Tomtebodaskolans resurscenter.*

Utskottet godkänner vidare vad som förordats om *högstadieundervisning vid Hällsboskolan.* Utskottet vill för tydlighetens skull påpeka att högstadieundervisningen avser samtliga elevkategorier vid Hällsboskolan.

Utskottet tillstyrker att riksdagen anvisar det i budgetpropositionen föreslagna *beloppet* under anslaget.

De *mål för verksamheten vid resurscentren* som anges i budgetpropositionen har utskottet inga invändningar mot.

I motion 1987/88:Ub289 (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen skall begära förslag om hur *Bräcke Östergård i Göteborg* kan utvecklas till ett *nationellt* kunskaps- och *resurscentrum för svårt rörelsehindrade elever* i grundskolan.

Utskottet har under de två senaste riksmötena tagit ställning till ett liknande motionsyrkande rörande Bräcke Östergård. Utskottet finner inte att något nytt tillkommit i ärendet utan hänvisar till vad utskottet tidigare anfört (UbU 1985/86:15 och UbU 1986/87:13) och avstyrker motion 1987/88:Ub289.

Hemställan

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *organisation m. m. av Tomtebodaskolans resurscenter*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

2. beträffande *högstadieundervisning vid Hällsboskolan*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

3. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 till *Specialskolan m.m.: Utbildningskostnader* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 213 212 000 kr.,

4. beträffande *målen för verksamheten vid resurscentren*
att riksdagen utan erinran lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1987/88:100,

5. beträffande *inrättande av ett nationellt resurscentrum för rörelsehindrade vid Bräcke Östergård i Göteborg*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub289.

5. Specialskolan m.m.: Utrustning m.m.

Regeringen har under punkt B 16 (s. 129) föreslagit att riksdagen till Specialskolan m.m.: Utrustning m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 7 275 000 kr.

1987/88:Ub307 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

2. att riksdagen till datorutrustning för specialskolan för budgetåret 1988/89 anslår 1 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

Utskottet

Från anslaget betalas utgifter för läromedel, undervisnings- och arbetsmaterial, inventarier m.m., bibliotek samt hörsel- och talteknisk utrustning.

I budgetpropositionen har regeringen föreslagit kraftiga satsningar på i första hand försöksverksamhet med datorn som pedagogiskt hjälpmedel, men också i investeringar i datorutrustning och programvara för bl.a. specialskolan. För specialskolan anvisas medlen för försöksverksamheten — totalt 11 milj. kr. för grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan för budgetåret 1988/89 — under anslaget B 12. Bidrag till driften av grundskolor m.m. Medel för investeringar i datorutrustning m.m. för specialskolan, 1 milj. kr. för budgetåret 1988/89, har beräknats under rubricerade anslag. Under budgetåren 1986/87 och 1987/88 har anvisats totalt 1 850 000 kr. för investeringar i specialskolan. Dessa medel har i första hand utnyttjats för att förse skolorna med en grunduppsättning av datorer och basprogramvara för ord- och textbehandling, databashantering och kalkylering. De nu föreslagna medlen avser anskaffning av speciella handikappanpassningar till utrustningarna samt särskild programvara för att kunna göra alla elever delaktiga i den nya tekniken.

I motion 1987/88:Ub307 (vpk) påpekas att datorn är ett komplement till det tryckta ordet eller den tecknade, målade eller fotograferade bilden. Detta förhållande är särskilt viktigt att beakta när datorn införs i skolan. Motionärerna anser därför att det är bra att det sker en försöksverksamhet och ett utvecklingsarbete innan avgörande beslut fattas om datorns roll i skolan. Särskilt betydelsefull kan datorn bli i specialskolan och särskolan samt för integrerade handikappade elever, då datorn delvis kan kompensera handikapp av olika slag. Specialskolan anses dock behöva ytterligare medel då de speciella handikappanpassningar som krävs ofta är dyrbara. I yrkande 2 i motionen hemställs därför att riksdagen anslår 1 milj.kr. till datorutrustning för specialskolan utöver vad regeringen har föreslagit.

Utskottet anser att de medel som nu föreslås för anskaffning av speciella handikappanpassningar till utrustningar m.m. är väl avvägda, varför motion 1987/88:Ub307 yrkande 2 avstyrks.

Med hänvisning till det nyss anförda tillstyrker utskottet det i budgetpropositionen föreslagna beloppet under anslaget.

Hemställan

Åberopande det anförda hemställer utskottet

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Ub307 yrkande 2 till *Specialskolan m.m.: Utrustning m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 7 275 000 kr.

6. Bidrag till driften av särskolor m.m.

Regeringen har under punkt B 17 (s. 130—135) föreslagit

1. att riksdagen godkänner att regeringen under de förutsättningar som har förordats i propositionen skall kunna förklara fristående särskolor berättigade till statsbidrag,

2. att riksdagen godkänner vad som har förordats i propositionen om grunderna och särskilda villkor för statsbidrag till nytillkommande statsunderstödda fristående särskolor,

3. att riksdagen till Bidrag till driften av särskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 577 335 000 kr.

Motion

1987/88:Ub307 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen till datorutrustning för särskolan för budgetåret 1988/89 anslår 1 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

Utskottet

Från anslaget bestrids kostnader för statsbidrag till landstingskommuner och kommuner som anordnar särskola. I vissa fall utgår statsbidrag också till särskoleverksamhet som anordnas av enskilda, föreningar och stiftelser. Bidragsbetämmelserna finns i förordningen (1986:188) om statsbidrag till driftkostnader för särskolan m.m. samt i förordningen (1986:574) om statsbidrag till fristående särskolor.

Från anslaget betalas även statsbidrag för lokal skolutveckling, för vissa trygghetsåtgärder och för yrkesundervisning för hörselskadade psykiskt utvecklingsstörda. Slutligen erhåller skolöverstyrelsen (SÖ) medel till informations- och konferensverksamhet för skolledare och lärare vid särskolor.

I budgetpropositionen har under anslaget beräknats 2 milj. kr. per budgetår under en tvåårsperiod för investeringar i datorutrustning och programvara för särskolans behov. Vidare har föredragande statsrådet beräknat 300 000 kr. för försöksverksamhet med datorer som pedagogiskt hjälpmedel. För budgetåret 1988/89 bör dessa medel användas för försöksverksamhet med datorbaserad undervisning i tre geografiska områden inom särskolan.

I motion 1987/88:Ub307 (vpk) påpekas att särskolan till skillnad från andra skolformer inte tidigare fått statsbidrag för anskaffning av datorutrustning och programvara. Motionärerna anser detta olyckligt och anser att särskolan nu måste ges ytterligare medel för att få sina behov tillgodosedda. I yrkande 1 hemställs därför att riksdagen till datorutrustning för särskolan anslår 1 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

Utskottet finner det, liksom motionärerna, angeläget att även särskolan får del av datorteknikens möjligheter. Tidigare erfarenheter pekar dock på att en sådan användning inte skall forceras fram. Det är angeläget att den föreslagna försöksverksamheten ges tillräckliga resurser såväl personellt som maskinellt. Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägt mot

den beredskap som finns inom särskolan för att införa den nya tekniken, varför motion 1987/88:Ub307 yrkande 1 avstyrks.

Med hänvisning till det nyss anförda tillstyrker utskottet det i budgetpropositionen föreslagna *beloppet* under anslaget.

I budgetpropostionen föreslås att statsbidrag till fristående särskolor fr.o.m. budgetåret 1989/90 skall kunna ges till fler än de fem skolor som för närvarande omfattas av förordningen (1986:574). Som grundläggande förutsättning för bidrag bör gälla att skolan kompletterar de landstingskommunala särskolorna i något allmännyttigt avseende och att den normalt bedrivit sin verksamhet i minst tre år.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner att regeringen under dessa förutsättningar skall kunna förklara *fristående särskolor statsbidragsberättigade.*

Utskottet tillstyrker vidare att riksdagen godkänner vad som i budgetpropositionen förordats om *grunderna och särskilda villkor för statsbidrag till nytillkommande fristående särskolor.*

Hemställan

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Ub307 yrkande 1 till *Bidrag till driften av särskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 577 335 000 kr.,

2. beträffande *statsbidrag till fristående särskolor*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 godkänner att regeringen skall kunna förklara fristående särskolor berättigade till statsbidrag,

3. beträffande *grunderna och särskilda villkor för statsbidrag till nytillkommande fristående särskolor*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1987/88:100.

7. Kostnader för viss personal vid statliga realskolor

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 18 (s. 135 – 136) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för viss personal vid statliga realskolor* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 26 april 1988

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Pär Granstedt (c), Helge Hagberg (s), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Ingvar Johnsson (s), Göran Allmér (m), Barbro Nilsson (s), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Marita Bengtsson (s), Kerstin Keen (fp), Rinaldo Karlsson (s), Marianne Andersson (c) och Bo Hammar (vpk).

Reservationer

1. Basresursmedeltalet för mellanstadiet (punkt 1, mom. 2)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet delar" och på s. 6 slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser för sin del att det är nödvändigt att arbetssituationen på mellanstadiet blir rimligare än den för närvarande är. Genom nuvarande ordning med en låsning av basresursmedeltalet på mellanstadiet — har allteftersom årskullarna i grundskolan minskat — utvecklingen gått därhän att mellanstadieskolor i icke-glesbygd ibland fått öka sina klassmedeltal till en bit över 30, dvs. 31, 32 eller 33. Utskottet vill peka på att en likartad låsning av basresursmedeltalet inte finns på lågstadiet eller högstadiet.

Mot den bakgrunden föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub361 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna att regeringens låsning av basresursmedeltalet på mellanstadiet bör upphävas fr.o.m. budgetåret 1990/91. Regeringen bör utgå från att länsskolnämnderna kan ta sitt ansvar beträffande fastställande av rimligt antal basresurser.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *basresursmedeltalet för mellanstadiet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub361 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Kvarhållande av vissa resurser i skolan (punkt 1, mom. 3)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör de resurser om 300 milj.kr. som frigörs på grund av elevminskningen i grundskolan få stanna kvar inom grundskolan. Medlen bör användas för bl.a. minskat basresursmedeltal på mellanstadiet. Övriga medel bör få föras upp under en särskild anslagspost benämnd Särskilt stöd för budgetåret 1988/89 och användas för de övriga ändamål som anges i de aktuella motionerna.

dels att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *kvarhållande av vissa resurser i grundskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub361 yrkande 10 och

med anledning av motionerna 1987/88:Ub230 yrkande 5 och 1987/88:Ub801 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Vissa insatser på grundskolans mellanstadium (punkt 1, mom. 4)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Föreslagen överföring" och slutar med "UbU 1987/88:13" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att av den summa om 290 milj.kr. som föreslås överförd från anslaget Särskilda insatser inom skolområdet till grundskoleanslaget (jfr UbU 1987/88:13) bör 120 milj.kr. genom av regeringen fastställda bestämmelser användas till särskilda insatser på mellanstadiet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *vissa insatser på grundskolans mellanstadium*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 15 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Viss minskning av klasstorlekarna på mellan- och högstadierna (punkt 1, mom. 5)

Lars Leijonborg och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "2 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet har uppfattningen att ytterligare 70 milj.kr. bör tillföras den undervisningsbundna delen av grundskolans förstärkningsresurs. Avsikten med detta resurstillskott är i första hand att göra det möjligt för kommunerna att med hjälp av den samlade förstärkningsresursen minska klasstorlekarna på mellan- och högstadierna till högst 25. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Ub246 yrkande 17 och 1987/88:Ub278 yrkande 2 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *viss minskning av klasstorlekarna på mellan- och högstadierna*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub246 yrkande 17 och 1987/88:Ub278 yrkande 2 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Särskilt stöd för skolor i glesbygd (punkt 1, mom. 6)

Bo Hammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "bör avslås " bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att 25 milj.kr. bör tas upp som en särskild anslagspost under grundskoleanslaget att användas som särskilt stöd för skolor i glesbygd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *särskilt stöd för skolor i glesbygd*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Hemspråksundervisning enbart under föreskole-, låg- och mellanstadietiden (punkt 1, mom. 9)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att hemspråksundervisningen bör koncentreras till förskolan och till skolans låg- och mellanstadier. Tyngdpunkten i undervisningen för invandrarbarn i högre åldrar bör ligga på att barnen skall lära sig svenska samt att med hjälp av handledning på hemspråket öka möjligheterna för dem att ta del av den ordinarie verksamheten i klassen. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 9 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *hemspråksundervisning enbart under förskole-, låg- och mellanstadietiden*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) (punkt 1, mom. 10)

Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "sitt godkännande" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag till lag om ändring av skollagen (1985:1100) bör avslås. Beslut om godkännande av fristående skola för skolpliktens fullgörande bör liksom hittills fattas av skolstyrelsen.

dels att moment 10 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub300 yrkande 4 avslår proposition 1987/88:100,

8. Statsbidrag till fristående skolor (punkt 1, mom. 12)

Bo Hammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "fristående skolor" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att i de fall det går att inordna den fristående skolan i kommunens skolorganisation bör detta göras. I de fall skolan av en eller annan anledning inte kan ingå i det allmänna skolväsendet bör inga bidrag

utgå. Utskottet, som i övrigt hänvisar till vad som anförts i motion 1987/88:Ub293, föreslår avslag på regeringens förslag.

dels att moment 12 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *statsbidrag till fristående skolor*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub293 avslår proposition 1987/88:100,

9. Beslutsinstans när det gäller statsbidrag till fristående skola (punkt 1, mom. 13)

Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att prövningsförfarandet när det gäller statsbidrag till fristående skola bör förenklas. Beslut bör kunna fattas av myndighet inom den statliga skoladministrationen, t.ex. länsskolnämnd. Vid avslag på ansökan skall den sökande skolan ha möjlighet att anföra besvär hos regeringen. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 13 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *beslutsinstans när det gäller statsbidrag till fristående skola*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub300 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Nivån på statsbidraget till fristående skola, m.m. (punkt 1, mom. 14)

Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet har" och på s. 12 slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser — oavsett hur det framtida statsbidragssystemet för grundskolan kommer att bli utformat — att en fristående skola bör erhålla ett statligt stöd som är likvärdigt med det som utgår till elever vid kommunal skolenhet i grundskolan. Regeringen bör lägga fram förslag om ett sådant statsbidragssystem när proposition om nya statsbidragsbestämmelser för grundskolan föreläggs riksdagen. Vidare bör förslag om ett likartat bidragssystem för skolor på gymnasial nivå läggas fram i detta eller i ett senare sammanhang. Slutligen bör klarläggas att samma villkor för rätt till statsbidrag bör gälla för skola på gymnasial nivå som för skola på grundskolenivå. Vad utskottet här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 14 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *nivån på statsbidraget till fristående skola, m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub215, 1987/88:Ub231, 1987/88:Ub300 yrkandena 1 och 2, 1987/88:Ub319 yrkande 4, 1987/88:Ub246 yrkande 8 och 1987/88:Ub361 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Temporärt stöd till fristående skola (punkt 1, mom. 15)

Pär Granstedt (c), Lars Leijonborg (fp), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet finner" och slutar med "14 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Riksdagen bör – i avvaktan på att ett nytt permanent statsbidragssystem införs för fristående skolor – hos regeringen begära förslag om ett temporärt stöd för att ge fristående skolor, bl.a. waldorfskolor, en möjlighet till överlevnad och en säkerställd utveckling. Nuvarande statsbidrag per elev, som utgör ca 40 % av det genomsnittliga statsbidraget per elev i grundskolan, bör förslagsvis kunna dubbleras. Staten gör ändock en besparing jämfört med det statliga stöd som utbetalas till kommun för elever inom det kommunala skolväsendet.

dels att moment 15 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *temporärt stöd till fristående skola*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub361 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Visst fortbildningsstöd till lärare vid fristående skolor (punkt 1, mom. 16)

Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Det statliga stödet till lärarfortbildning i kommun är omfattande. Emellertid har de fristående skolornas lärare i en kommun inte tillgång till dessa resurser. Det är rimligt att reglerna för ansökan om dessa medel ändras så att också lärare vid statsunderstödd fristående skola i en kommun kan få del av medlen till lokal skolutveckling. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub246 yrkande 10 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 16 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *visst fortbildningsstöd till lärare vid fristående skolor*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub246 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

13. Utvecklingsarbete beträffande den icke timplanebundna delen av skoldagen (punkt 1, mom. 19)

Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m) och Kerstin Keen (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "delvis avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att bidrag inte bör utgå för utvecklingsarbete med frågor rörande den icke timplanebundna delen av skoldagen.

dels att moment 19 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *utvecklingsarbete beträffande den icke timplanebundna delen av skoldagen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub278 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 16 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

14. Resurser för bl.a. planering av skolans dataundervisning (punkt 1, mom. 20)

Bo Hammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ytterligare 3 milj.kr. bör ställas till SÖ:s förfogande för inköp av datorutrustning. I övrigt hänvisar utskottet till vad som anförts i motion 1987/88:Ub307. Vad utskottet här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen tilll känna.

dels att moment 20 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *resurser för bl.a. planering av skolans dataundervisning*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis godkänner vad utskottet förordat,

15. Anslagsbeloppet (punkt 1, mom. 22)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "16 005 400 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkandena 12, 15 och 16, samtliga delvis, samt yrkandena 18 och 19 och med anledning av proposition 1987/88:100 till Bidrag till driften av grundskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 230 400 000 kr. Motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5, 1987/88:Ub278 yrkandena 2 och 4 och 1987/88:Ub307 yrkande 3, samtliga yrkanden delvis, bör avslås.

dels att moment 22 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkandena 12, 15

och 16, samtliga delvis, samt yrkandena 18 och 19, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis, 1987/88:Ub278 yrkandena 2 och 4, båda delvis, och 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis till *Bidrag till driften av grundskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 230 400 000 kr.,

16. Anslagsbeloppet (punkt 1, mom. 22)

Lars Leijonborg och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "16 005 400 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub278 yrkandena 2 och 4, båda delvis, och med anledning av proposition 1987/88:100 till Bidrag till driften av grundskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 050 400 000 kr. Övriga berörda motionsyrkanden bör avslås.

dels att moment 22 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub278 yrkandena 2 och 4, båda delvis, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis, 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis och 1987/88:Ub816 yrkandena 12, 15 och 16, samtliga delvis, samt yrkandena 18 och 19 till *Bidrag till driften av grundskolor m.m.* för budgetåret 1988/8 9 anvisar ett förslagsanslag av 16 050 400 000 kr.,

17. Anslagsbeloppet (punkt 1, mom. 22)

Bo Hammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "16 005 400 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis och 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis och med anledning av proposition 1987/88:100 till Bidrag till driften av grundskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 033 400 000 kr. Övriga berörda motionsyrkanden bör avslås.

dels att moment 22 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub267 yrkande 5 delvis och 1987/88:Ub307 yrkande 3 delvis med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub278 yrkandena 2 och 4, båda delvis, och 1987/88:Ub816 yrkandena 12, 15 och 16, samtliga delvis, samt yrkandena 18 och 19 till *Bidrag till driften av grundskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 033 400 000 kr.,

18. System för beräkning av lärarresurser, höjning av procentsatsen för bidrag till lokalkostnader och anslagsbeloppet (punkt 2, mom. 2, 3 och 4)

Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "yrkande 20" bort ha följande lydelse:

I budgetpropositionen föreslås för utlandsskolorna ett lägre antal veckotimmar i kompletteringsresursen och ett med 1 000 kr. lägre ersättningsbelopp per veckotimme på låg- och mellanstadierna jämfört med SÖ:s förslag. Vidare föreslås att bidraget till lokalkostnader skall utgå med en lägre procentsats än vad SÖ föreslagit.

Utskottet anser att SÖ:s förslag i dessa delar bör följas. Anslaget bör höjas med 2,3 milj.kr. för nästa budgetår. Utskottet vill därtill lägga följande.

Av SÖ:s enkätundersökning av utlandsskolornas ekonomi framgår att statsbidraget till skolorna täcker i genomsnitt 40 % av de verkliga undervisningskostnaderna. Eftersom SÖ i sitt arbete på ett förbättrat statsbidrag varit styrd av restriktionen att merkostnader skall finansieras inom ramen för kostnaderna för det obligatoriska skolväsendet har detta gjort det nödvändigt för SÖ att begränsa ambitionerna för sin statsbidragsöversyn. SÖ har emellertid i sin skrivelse till regeringen förklarat sig beredd att på uppdrag göra en mer förutsättningslös översyn i avsikt att kunna tillgodose de från i första hand näringslivshåll framförda önskemålen om väsentligt utökade resurser för svensk undervisning i utlandet. Detta förutsätter dock att de ökade kostnaderna kan finansieras på annat sätt än genom omprioritering inom SÖ:s ansvarsområde, t.ex. inom ramen för de exportfrämjande åtgärderna totalt sett.

Sverige är en nation vars välstånd och utveckling till stor del beror av landets möjligheter att ha en god export. Ett ökande antal svenskar måste i framtiden arbeta i företag och organisationer utomlands. Att utlandsskolorna fungerar väl är således ett intresse för hela landet.

Den satsning som nu görs på svenska utlandsskolor bör ses som en första etapp och följas av ytterligare förslag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att momenten 2, 3 och 4 i utskottets hemställan i punkt 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *system för beräkning av lärarresurser*
att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub318 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 13 delvis och med anledning av proposition 1987/88:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. beträffande *höjning av procentsatsen för bidrag till lokalkostnader*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub318 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 13 delvis och med anledning av propo-

sition 1987/88:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub318 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 13 delvis och yrkande 20 och med anledning av proposition 1987/88:100 till *Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m.*, för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 44 549 000 kr. samt som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

19. Högstadieundervisning vid svenska skolan på Costa del Sol (punkt 2, mom. 6)

Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 15" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att beslut omgående bör fattas beträffande högstadieundervisning vid svenska skolan på Costa del Sol. Undervisningen har redan en sådan omfattning att detta är välmotiverat utan att avvakta den av regeringen aviserade utredningen. Om skolan ges resurser för högstadieundervisning så kommer detta också att öka förutsättningarna för statligt stöd från de norska och finska regeringarna för de elever från dessa länder som undervisas vid skolan.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 2 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *högstadieundervisning vid svenska skolan på Costa del Sol*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub361 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

20. Inrättande av ett nationellt resurscentrum för rörelsehindrade vid Bräcke Östergård i Göteborg (punkt 4, mom. 5)

Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m) och Kerstin Keen (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "Utskottet har" och slutar med "motion 1987/88:Ub289" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att statliga resurscentrer av det slag som för närvarande finns för bl.a. syn- och hörselskadade elever fyller en mycket viktig funktion genom möjligheten att dit koncentrera den specialistkompetens och de resurser som krävs för en effektiv undervisning och vård. Det vore enligt utskottets mening värdefullt att ett motsvarande resurscentrum för svårt rörelsehindrade elever inrättas med statligt stöd. Därmed skulle det vara möjligt att komma till rätta med de finansieringsproblem som finns vid liknande institutioner under annat huvudmannaskap

som följd av att landstinget har det medicinska ansvaret, medan ansvaret för undervisningen åvilar vederbörande kommun.

Som utskottet ser det har Bräcke Östergård goda förutsättningar att utvecklas till ett nationellt kunskaps- och resurscentrum för undervisning av svårt rörelsehindrade barn. Där finns en unik kompetens och en nära kontakt med forskningen rörande habilitering och undervisning av rörelsehindrade.

Utskottet anser att riksdagen hos regeringen bör hemställa om förslag hur Bräcke Östergård kan utvecklas till ett nationellt kunskaps- och resurscentrum för rörelsehindrade barn i enlighet med vad som närmare har angetts av motionen. Vad utskottet har anfört bör riksdagen med anledning av motion 1987/88:Ub289 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 4 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *inrättande av ett nationellt resurscentrum för rörelsehindrade vid Bräcke Östergård i Göteborg*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Ub289 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

21. Datorutrustning för specialskolan samt anslagsbeloppet under Specialskolan m.m.: Utrustning m.m. (punkt 5)

Bo Hammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 23 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "under anslaget" bort ha följande lydelse:

Utskottet har funnit att de medel som regeringen föreslagit för specialskolan är otillräckliga, då anpassningar av standardutrustning för olika typer av handikapp ofta är mycket dyrbara. Utskottet anser att ytterligare 1 milj.kr. bör anvisas, dvs. totalt 2 milj.kr. till datorutrustning till specialskolan under budgetåret 1988/89. Utskottet tillstyrker således motion 1987/88:Ub307 yrkande 2.

Med hänvisning till vad utskottet nyss anfört beträffande ytterligare 1 milj.kr. utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen till datorutrustning för specialskolan beräknar utskottet anslagsbeloppet till (7 275 000 kr. + 1 000 000 kr. =) 8 275 000 kr.

dels att utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub307 yrkande 2 och med anledning av proposition 1987/88:100 till *Specialskolan m.m.: Utrustning m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 8 275 000 kr.,

22. Datorutrustning för särskolan samt anslagsbeloppet under Bidrag till driften av särskolor m.m. (punkt 6, mom. 1)

Bo Hammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 24 börjar med "Utskottet finner" och på s. 25 slutar med "under anslaget" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är särskilt angeläget att även särskolan får del av datorteknikens möjligheter. Då särskolan inte tidigare fått statsbidrag för anskaffning av datorutrustning m.m. måste nu en kraftfullare satsning göras än vad som föreslagits i budgetpropositionen. Utskottet tillstyrker därför motion 1987/88:Ub307 yrkande 1 att ytterligare 1 milj.kr. anvisas för anskaffning av datorutrustning till särskolan, dvs. totalt 3 milj.kr. för budgetåret 1988/89.

Med hänvisning till vad utskottet nyss anfört beträffande ytterligare 1 milj.kr. utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen till datorutrustning för särskolan beräknar utskottet *anslagsbeloppet* till (577 335 000 kr. + 1 000 000 kr. =) 578 335 000 kr.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub307 yrkande 1 och med anledning av proposition 1987/88:100 till *Bidrag till driften av särskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 578 335 000 kr.,

Förslag till

Lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 17 och 19 §§, 8 kap. 1 § samt 9 kap. 1, 7 och 11 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
17 §	
Om en elev i grundskolan, när skolplikten upphör, inte tillfredsställande har slutfört sista årskursen men bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen, skall eleven beredas tillfälle att göra detta under högst två år efter det att skolplikten upphörde. Detsamma gäller *elever i sameskolan och* sådana elever i specialskolan som inte är psykiskt utvecklingsstörda.	Om en elev i grundskolan, när skolplikten upphör, inte tillfredsställande har slutfört sista årskursen men bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen, skall eleven beredas tillfälle att göra detta under högst två år efter det att skolplikten upphörde. Detsamma gäller sådana elever i specialskolan som inte är psykiskt utvecklingsstörda.
Ärenden enligt denna paragraf prövas av den lokala styrelsen. Dess beslut får överklagas hos skolöverstyrelsen *genom besvär*. Skolöverstyrelsens beslut får inte överklagas	Ärenden enligt denna paragraf prövas av den lokala styrelsen. Dess beslut får överklagas hos skolöverstyrelsen. Skolöverstyrelsens beslut får inte överklagas.
19 §	
Ungdomar som inte kan gå i gymnasieskolan därför att de är psykiskt utvecklingsstörda har rätt att efter skolpliktens upphörande få annan utbildning inom det offentliga skolväsendet intill utgången av vårterminen det kalenderår då de fyller 21 år. Om de inte bereds utbildning i specialskolan, skall de tas emot i särskolan.	
Om en elev i särskolan där har påbörjat yrkesutbildning eller motsvarande före utgången av vårterminen det kalenderår då eleven fyller 21 år, skall eleven beredas möjlighet att fortsätta i särskolan till utgången av vårterminen det kalenderår då eleven fyller 23 år, om det behövs för att slutföra utbildningen.	
	Om den lokala styrelsen för särskolan vägrat att ta emot en person som elev där på grund av att denne bedömts kunna gå i gymnasieskolan trots sin ut-

Svenskt Tryck Stockholm 1988